

Dôvodová správa

B. Osobitná časť

K Čl. I

K § 5a a 5b

Počas pretrvávajúcej mimoriadnej situácie vyhlásenej v súvislosti s hromadným prílevom cudzincov na územie Slovenskej republiky spôsobeným ozbrojeným konfliktom na území Ukrajiny (ďalej len „krízová situácia“), právna úprava zákona č. 448/2008 Z. z. o sociálnych službách a o zmene a doplnení zákona č. 455/1991 Zb. o živnostenskom podnikaní (živnostenský zákon) v znení neskorších predpisov v znení neskorších predpisov (ďalej len „zákon“) vytvára právne podmienky na uplatňovanie odchýlok od príslušných ustanovení pri posudzovaní splnenia podmienok na poskytnutie finančného príspevku poskytovaného podľa tohto zákona na spolufinancovanie sociálnej služby zo štátneho rozpočtu prostredníctvom kapitoly Ministerstva práce, sociálnych vecí a rodiny SR (ďalej len „ministerstvo“). Ide konkrétne o posudzovanie splnenia podmienok na poskytnutie finančného príspevku na rozpočtový rok 2025, a to u žiadostí o finančný príspevok na poskytovanie sociálnej služby v zariadeniach sociálnych služieb podmienených odkázanosťou podľa § 71 ods. 6 a § 78a zákona, finančný príspevok na poskytovanie sociálnej služby v zariadeniach krízovej intervencie podľa § 71 ods. 7 zákona a o finančný príspevok na poskytovanie sociálnej služby v nocľahárni podľa § 78aa zákona (ďalej len „finančný príspevok“).

Počas pretrvávajúcej krízovej situácie pri posudzovaní splnenia podmienok na poskytnutie finančného príspevku na rozpočtový rok 2025 odchýlka od zákona podľa § 5b ods. 1 návrhu nariadenia vlády spočíva

- v predĺžení posledného dňa lehoty na podanie žiadosti o poskytnutie tohto finančného príspevku na rozpočtový rok 2025 z doterajšej lehoty do 31. augusta 2024 až do 31. marca 2025, ak poskytovateľovi sociálnej služby v zariadení, pre ktoré je finančný príspevok na rozpočtový rok 2025 určený, vzniklo oprávnenie poskytovať sociálnu službu v tomto zariadení po 31. auguste 2024, zápisom do registra sociálnych služieb v lehote do 31. decembra 2024 (možnosť podania tejto žiadosti právne účinným spôsobom najskôr od nadobudnutia účinnosti tohto nariadenia vlády),
- v novo ustanovenej lehote na podanie žiadosti o poskytnutie tohto finančného príspevku na rozpočtový rok 2025 od 1. mája 2025 do 30. júna 2025, ak poskytovateľovi sociálnej služby v zariadení, pre ktoré je finančný príspevok na rozpočtový rok 2025 určený, vzniklo oprávnenie poskytovať sociálnu službu v tomto zariadení zápisom do registra sociálnych služieb v lehote od 1. januára 2025 do 30. júna 2025.

Toto predĺženie posledného dňa lehoty na podanie žiadosti o poskytnutie finančného príspevku na rozpočtový rok 2025, sa však bude vzťahovať len na novovzniknuté sociálne služby v konkrétnych zariadeniach sociálnych služieb po 31. auguste 2024. Ide teda o poskytovateľov týchto sociálnych služieb, ktoré k 31. augustu 2024 neboli zapísané do registra sociálnych služieb pre tento konkrétny druh zariadenia, pre ktoré má byť tento finančný príspevok určený, na príslušnom konkrétnom mieste poskytovania, ak budú do tohto registra zapísaní, až po 31. auguste 2024.

Dôvodom takto koncipovanej právnej úpravy je nemožnosť použitia právnej možnosti odpustenia zmeškania lehoty doručenia písomnej žiadosti o poskytnutie finančného príspevku ministerstvu. Podľa § 78c ods. 7 zákona môže ministerstvo zo závažných dôvodov rozhodnúť o odpustení zmeškania lehoty doručenia žiadosti o poskytnutie finančného príspevku ministerstvu, ak žiadateľ doručí ministerstvu odôvodnenú písomnú žiadosť o odpustenie zmeškania lehoty, spolu so žiadosťou o poskytnutie finančného príspevku v elektronickej podobe prostredníctvom informačného systému sociálnych služieb. Oprávnenou osobou na podanie tejto odôvodnenej písomnej žiadosti o odpustenie

zmeškania termínu je však len tá osoba, ktorá bola oprávnenou osobou (zapísanou do registra sociálnych služieb) aj pre podanie žiadosti o finančný príspevok, ak by bola podaná v zákonnej lehote (v termíne od 1. júla do 31. augusta predchádzajúceho rozpočtového roka).

Odpustenie zmeškania termínu podľa § 78b ods. 2 zákona podľa platnej právnej úpravy totiž neznamená legalizované podávanie tejto žiadosti osobami, ktorým vznikne oprávnenie poskytovať sociálnu službu v zariadení, pre ktoré má byť finančný príspevok určený, zápisom do registra sociálnych služieb vykonaným po 31. auguste 2024.

V návrhu nariadenia ustanovené predĺženie lehoty na podanie žiadosti o poskytnutie finančného príspevku na rozpočtový rok 2025, resp. novo ustanovená lehota na podanie tejto žiadosti, sa však nebude vzťahovať na žiadateľov, ktorí sú síce novo zapísaní v registri sociálnych služieb až po 31. auguste 2024, ale sú súčasne právnymi nástupcami poskytovateľa sociálnej služby v tomto zariadení. V tomto prípade nejde totiž o naplnenie zmyslu a účelu návrhu nariadenia vlády, nejde o „*nový druh sociálnej služby v novom zariadení sociálnych služieb, na novom mieste poskytovania tejto sociálnej služby*“, ale o poskytovanie sociálnej služby v tom istom druhu zariadenia, v tom istom objekte, na tom istom mieste pre doterajších prijímateľov sociálnej služby s nevyhnutnosťou konania vo veci registrácie tejto sociálnej služby opakovane, a to v dôsledku zmeny poskytovateľa sociálnej služby, ktorá vychádza z realizovanej dohody o právnom nástupníctve. Kontinuita spolufinancovania poskytovanej sociálnej služby v takomto zariadení poskytovaním finančného príspevku je možná i pri právnom nástupcovi poskytovateľa sociálnej služby.

U novovznikajúcich poskytovateľov sociálnych služieb, ktorým vznikne oprávnenie poskytovať sociálnu službu v zariadení, pre ktoré je finančný príspevok určený, po 31. auguste 2024 a najneskôr do 30. júna 2025, sa však bude rovnako uplatňovať zákonom ustanovená podmienka nároku na tento finančný príspevok, ktorou je predloženie písomného vyjadrenia príslušnej obce, resp. príslušného vyššieho územného celku o súlade poskytovania sociálnej služby s komunitným plánom sociálnych služieb príslušnej obce, resp. s koncepciou rozvoja sociálnych služieb príslušného vyššieho územného celku.

V ustanovení § 5b ods. 2 návrhu nariadenia vlády pri vykonávaní pôsobnosti obce a vyššieho územného celku vydávať tieto písomné vyjadrenia podľa § 80 písm. v) a § 81 písm. za) zákona, sa ustanovuje odchýlka od § 83 ods. 8 a 9 zákona, a to pri ustanovenej lehote pre doručenie písomnej žiadosti poskytovateľa sociálnej služby príslušnej obci a vyššiemu územnému celku v rozsahu ich pôsobnosti o vydanie tohto písomného vyjadrenia o súlade. Táto lehota je zosúladená s lehotou na doručenie žiadosti o poskytnutie finančného príspevku podľa § 5b ods. 1 (do 31. marca 2025, resp. od 1. mája 2025 do 30. júna 2025), na ktorú sa viaže aj lehota na vydanie tohto vyjadrenia o súlade príslušnou obcou a vyšším územným celkom v rozsahu ich pôsobnosti podľa § 5b ods. 3 návrhu nariadenia vlády, a to do 10 kalendárnych dní odo dňa doručenia tejto žiadosti o vydanie tohto písomného vyjadrenia o súlade.

V § 5bods. 3 ide len o legislatívno-technickú úpravu.

V ustanovení § 5b ods. 4 návrhu nariadenia vlády, vzhľadom na odchýlku od zákona pri ustanovení lehoty na podanie žiadosti o poskytnutie finančného príspevku (predĺženie posledného dňa lehoty na podanie žiadosti o poskytnutie tohto finančného príspevku na rozpočtový rok 2025) pre vymedzený okruh žiadateľov podľa § 5b ods.1, bolo potrebné vykonať aj súvisiacu odchýlku od zákona (§ 78a ods. 6) pri posudzovaní štruktúry prijímateľov sociálnej služby podľa stupňa odkázanosti fyzickej osoby na pomoc inej fyzickej osoby na účely určenia výšky finančného príspevku. Ide o zisťovanie počtu prijímateľov sociálnej služby v štruktúre podľa stupňa odkázanosti fyzickej osoby na pomoc inej fyzickej osoby ku dňu podania tejto žiadosti.

Právna úprava v § 5b ods. 5 návrhu nariadenia vlády je odôvodnená skutočnosťou, že vzhľadom na predĺženie lehoty na podanie žiadosti o poskytnutie finančného príspevku na rozpočtový rok 2025 (do 31. marca 2025, resp. od 1. mája 2025 do 30. júna 2025) pre vymedzený okruh žiadateľov, zmeškanie týchto predĺžených lehôt už nie je účelné ani odôvodnené riešiť použitím inštitútu odpustenia zmeškania lehoty na podanie žiadosti (§ 78c ods. 7 zákona).

V ustanovení § 5b ods. 6 návrhu nariadenia vlády je ustanovená odchýlka od zákona pri určení výšky finančného príspevku na rozpočtový rok 2025. Ak ide o žiadosť o poskytnutie finančného príspevku na rozpočtový rok 2025 poskytovateľovi sociálnej služby v zariadení, ktorému vzniklo oprávnenie poskytovať túto sociálnu službu až v priebehu tohto rozpočtového roka (v lehote od 1. januára 2025 do 30. júna 2025), finančný príspevok sa poskytuje na obdobie od 1. júla 2025 do 31. decembra 2025, t. j. na druhý polrok 2025.

Vytvárajú sa tým právne podmienky aj v novovzniknutých zariadeniach sociálnych služieb po 1. januári 2025, ktoré začali alebo začnú poskytovať túto sociálnu službu už v rozpočtovom roku 2025, na možnosť začatia poskytovania tejto sociálnej služby v rozpočtovom roku 2025 s finančnou podporou z verejných prostriedkov poskytnutím finančného príspevku zo štátneho rozpočtu prostredníctvom kapitoly ministerstva. Najneskôr prípustný deň začatia poskytovania sociálnej služby zo strany konkrétneho poskytovateľa sociálnej služby odo dňa zápisu sociálnej služby do registra sociálnych služieb je najneskôr do šiestich mesiacov odo dňa zápisu do registra sociálnych služieb. Ak poskytovateľ sociálnej služby nezačne poskytovať sociálnu službu v tejto lehote, vyšší územný celok vymaže poskytovateľa sociálnej služby z registra sociálnych služieb.

K Čl. II

Navrhovaná účinnosť dňom 1. marca 2025 predkladaného návrhu nariadenia vlády zohľadňuje časovú naliehavosť jej prijatia vzhľadom na jeho zmysel a účel v spojení s jeho vecným obsahom a súvisiacou nevyhnutnou úpravou informačného systému, a to aj v kontexte s pretrvávajúcou krízovou situáciou.